

**WICEWOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI**

Szczecin,

r.

Znak: ZPS-3.431.9.9.2020.JD

**Pan
Jan Szewczyk
Wójt Gminy Wierzchowo**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 22 - 24 czerwca 2020 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w Gminie Wierzchowo. Czynności kontrolne były prowadzone w Urzędzie Gminy w Wierzchowie. Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie na podstawie upoważnienia Nr 30/2020 z 8 czerwca 2020 r. składzie: Joanna Dunajewska – inspektor wojewódzki osoba kierująca zespołem i Joanna Płachta – starszy inspektor wojewódzki. Kontrolą objęto sposób realizacji zadań nałożonych na gminę przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 24 czerwca 2020 roku.

Akta kontroli str. 1 – 13

Ustaleń dokonano na podstawie analizy dokumentacji dostępnej w kontrolowanej jednostce, wyjaśnień udzielonych przez Sekretarza Gminy Wierzchowo, Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzchowie oraz upoważnionych pracowników. Z informacji uzyskanych w kontrolowanej jednostce wynika, że w okresie objętym kontrolą Wójtem Gminy Wierzchowo był Pan Jan Szewczyk.

Działalność Gminy Wierzchowo w zakresie objętym kontrolą oceniam pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości.³

---

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821),

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1477),

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości i negatywna.

Oceny dokonano na podstawie szczegółowej analizy sposobu realizacji przez Gminę Wierzchowo następujących zadań z zakresu wspierania rodziny.

Zadanie podlegające kontroli	Ustalenia dokonane w trakcie kontroli
<p>Opracowanie i realizacja 3-letniego programu wspierania rodziny</p>	<p>W latach 2018 – 2020 w gminie obowiązuje Program Wspierania Rodziny dla Gminy Wierzchowo przyjęty uchwałą nr XXXVIII/217/2017 Rady Gminy Wierzchowo z 28 grudnia 2017 roku. Uchwała weszła w życie z dniem 01 stycznia 2018 r. Wcześniejszy program obowiązywał do końca 2017 roku. W związku z tym została zachowana ciągłość w opracowaniu i realizacji programów.</p> <p>W latach 2018 – 2020 coroczne sprawozdania z realizacji zadań przekazywał Radzie Gminy kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzchowie brakowało przekazania dokumentu Radzie przez Wójta. Stanowi to naruszenie art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Pouczono o konieczności przekazywania dokumentu przez Wójta.</p> <p>Gmina Wierzchowo realizowała następujące zadania wynikające z Programu Wspierania Rodziny:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny, – współfinansowanie i współorganizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych kryzysem (objętych pieczą zastępczą, wychowywanych przez jednego rodzica, z zaburzeniami somatycznymi potwierdzonymi zaświadczeniem lekarskim), co zapewniło tym rodzinom opiekę i pomoc w organizacji czasu wolnego ich dzieci. <p>W sytuacjach koniecznych współfinansowano pobyt dzieci w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo-wychowawczej, czy rodzinnym domu dziecka.</p> <p>Ponadto we współpracy ze szkołą zrealizowano liczne zajęcia cykliczne dla dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Integracja w grupie”, „Ćwiczenie umiejętności kontrolowania własnych emocji” – Warsztaty „Szanuję siebie i szanuję innych”. <p>Prowadzono także we współpracy ze szkołą zajęcia cykliczne z zakresu organizacji czasu wolnego dla dzieci i dorosłych.</p>
<p>Wyznaczenie podmiotu organizującego pracę z rodziną</p>	<p>Zadania z zakresu wspierania rodziny w gminie realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchowie na podstawie Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzchowie przyjętego Uchwałą Rady Gminy nr XXI/143/2012 z dnia 31 maja 2012 roku.</p>

<p>Kwalifikacje asystentów rodzin i sposób ich zatrudniania</p>	<p>W okresie objętym kontrolą stanowisko asystenta zajmowały 3 osoby. Posiadały one kwalifikacje zgodne z wymogami określonymi w art. 12 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zatrudnione były w systemie zadaniowego czasu pracy, co pozwalało na wsparcie rodzin adekwatnie do ich potrzeb. Asystenci systematycznie podnosili swoje kwalifikacje poprzez udział w licznych szkoleniach np. <i>Tworzenie teczki asystenta rodziny w czasie pandemii – dokumentacja pracy asystenta, Rodzina Najlepsza inwestycja – Model psychiatrii środowiskowej, Rola asystenta rodziny i jego zadania w świetle nowelizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.</i></p> <p>W okresie od 11.05. do 01.10.2018 r. w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wierzchowie nie było zatrudnionego asystenta rodziny z powodu braku kandydata na to stanowisko. Stanowi to naruszenie art. 176 pkt 3 lit. a ustawy.</p> <p>Z wyjaśnień kierownika Ośrodka wynika, że asystent rodziny był aktywnie poszukiwany poprzez umieszczenie ogłoszenia o naborze do pracy w Powiatowym Urzędzie Pracy w Drawsku w Pomorskim, w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wałczu, w lokalnej prasie „Pojezierze Drawskie” oraz na tablicach ogłoszeń gminy Wierzchowo i poszczególnych sołectw, na stronach internetowych BIP Urzędu Gminy Wierzchowo i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzchowie. Ponadto kierownik wyjaśnił, że w okresach, kiedy asystent nie był zatrudniony, pracę z rodzinami prowadzili pracownicy socjalni z poszczególnych rejonów pracy socjalnej, sprawując doraźny monitoring w rodzinach, które powinny być objęte wsparciem asystenta.</p> <p>Jeden z asystentów nie został zweryfikowany przed nawiązaniem stosunku pracy w rejestrze z dostępem ograniczonym, o którym mowa w art. 21 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym.</p>
<p>Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa</p>	<p>Gmina Wierzchowo zapewnia rodzinom zagrożonym kryzysem lub przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych dostęp do specjalistycznego poradnictwa, terapii i pomocy prawnej. Na dzień kontroli w gminie zatrudniony był jeden asystent rodziny, pod opieką którego przebywało 11 rodzin, w tym jedna rodzina, z której dziecko przebywa w pieczy zastępczej. Wskazuje to, że liczba asystentów jest adekwatna do liczby rodzin wymagających wsparcia.</p> <p>Oceny pracy asystenta dokonano na podstawie analizy indywidualnej 8 przypadków rodzin objętych jego wsparciem w okresie kontroli.</p> <p>Asystent był przydzielany rodzinie przez kierownika po</p>

	<p>przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego i złożeniu wniosku przez pracownika socjalnego.</p> <p>Brak ciągłości w zatrudnianiu asystenta spowodował przerwy w zapewnieniu rodzinom wsparcia asystenta w dwóch kontrolowanych przypadkach. Plany pracy z rodzinami były opracowane niezwłocznie po objęciu rodziny wsparciem asystenta. Zawierały one zbyt ogólne terminy realizacji działań, a w jednym przypadku nie określono terminów. Wskazano, aby w planach pracy z rodziną zawierać konkretne terminy realizacji poszczególnych działań.</p> <p>W okresie objętym kontrolą asystenci dokonywali okresowych ocen sytuacji rodzin. W jednym przypadku na dziewiętnaście skontrolowanych oceny dokonano dwa dni po upływie terminu wskazanego w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Kierownik wyjaśnił, że przyczyną przekroczenia był okres świąteczny, większa ilość dni wolnych od pracy oraz organizacja Wigilii dla samotnych. Pouczono, aby w każdym przypadku, oceny rodziny dokonywać nie rzadziej niż co pół roku.</p> <p>W zakresie sporządzania dokumentacji udzielono instruktażu zgodnie z <i>Rekomendacjami metodycznymi i organizacyjnymi Asystentura rodziny</i> Izabeli Krasiejko wydanymi przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w 2016 roku.</p> <p>Z oświadczenia kierownika wynika, że podmiot organizujący pracę z rodziną regularnie brał udział w posiedzeniach dotyczących oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Drawsku Pomorskim oraz współpracował w przygotowywaniu planu pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej. W okresie objętym kontrolą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchowie nie otrzymał zaproszeń na posiedzenia z placówek opiekuńczo – wychowawczych.</p>
<p>Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających</p>	<p>W gminie nie ma rodzin wspierających. Prowadzono działania mające na celu tworzenie warunków do ich powstawania poprzez rozpowszechnianie informacji na tablicy ogłoszeń Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzchowie i Urzędu Gminy w Wierzchowie oraz na tablicach ogłoszeń w sołectwach Gmin Wierzchowo. Opracowano także ulotki informacyjne „Rodziny Wspierające”.</p> <p>Wskazano, aby zintensyfikować działania w celu pozyskania rodzin wspierających.</p>

<p>Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienia w nich miejsc dla dzieci.</p>	<p>W Gminie Wierzchowo nie utworzono placówek wsparcia dziennego, co stanowi naruszenie art. 176 pkt 3 lit. c ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z wyjaśnieniem Wójta Gminy uważa, że zadania w zakresie wspierania rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej są realizowane poprzez prowadzenie świetlic wiejskich funkcjonujących w każdym sołectwie i wspieranych przez Gminę.</p> <p>Ustalono, że na dzień kontroli na terenie gminy było osiemnaście rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, w których wychowuje się pięćdziesięcioro czworo dzieci. Czternaścioro dzieci z gminy Wierzchowo przebywało w pieczy zastępczej. Powyższe dane wskazują na potrzebę utworzenia na terenie gminy placówki wsparcia dziennego.</p>
<p>Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.</p>	<p>Monitoring sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych prowadzony był przez asystentów rodziny i pracowników socjalnych, którzy odwiedzali rodziny, motywowali do działań na rzecz poprawy ich sytuacji, podjęcia leczenia odwykowego, aktywizacji zawodowej oraz współpracowali z instytucjami mającymi wiedzę o dziecku i jego rodzinie. Nie stwierdzono uchybień w tym zakresie.</p>
<p>Podejmowanie działań na rzecz kobiet w ciąży, ich rodzin lub rodziny z dzieckiem u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu</p>	<p>Gmina podejmowała te działania poprzez m.in. zatrudnienie asystenta rodziny, zamieszczenie na stronach internetowych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Urzędu Gminy w Wierzchowie oraz na tablicach ogłoszeń w sołectwach Gmin Wierzchowo informacji na temat przysługujących praw oraz możliwości ubiegania się o pomoc, wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem.”⁴</p> <p>Opracowano też lokalny informator na temat miejsc i możliwości uzyskania w nich pomocy i wsparcia z zakresu w/w. ustawy.</p> <p>Do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzchowie, do dnia kontroli nie wpłynął wniosek o koordynację poradnictwa opisanego w art. 8 ustawy.</p>
<p>Sprawowanie kontroli nad podmiotem organizującym pracę z rodziną i placówkami wsparcia dziennego</p>	<p>W kontrolowanym okresie nie sprawowano kontroli nad podmiotem organizującym pracę z rodziną, co stanowi naruszenie art. 28a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.</p>
<p>Przechowywanie dokumentacji osób, do</p>	<p>Kontrolujący ustalili, że dokumentacja tworzona i otrzymywana przez jednostki chroniona jest przed</p>

⁴ Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2019 r. poz. 473 ze zm.)

których stosuje się ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	dostępem osób nieuprawnionych.
---	--------------------------------

Lista sprawdzająca, Akta kontroli 13 – 73

Podsumowanie ustaleń kontroli

stwierdzone nieprawidłowości	1) brak ciągłości w zatrudnieniu asystentów, 2) dopuszczenie asystenta do pracy przed uzyskaniem informacji, czy jego dane nie są zamieszczone w Rejestrze, o którym mowa w ustawie o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym, 3) brak placówek wsparcia dziennego, 4) brak kontroli nad podmiotem organizującym pracę z rodziną
przyczyny stwierdzonych nieprawidłowości	– błędy merytoryczne, – mylna interpretacja przepisów – zaniedbania
skutki stwierdzonych nieprawidłowości	1) niewystarczające wsparcie dla rodzin, 2) błędy formalne, 3) wykonywanie pracy przez osobę, która nie została zweryfikowana w Rejestrze, o którym mowa w ustawie o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym
osoba odpowiedzialna za stwierdzone nieprawidłowości	Wójt Gminy Wierzchowo, kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, asystent rodziny
wpis w książce kontroli	1
uprawnienia jednostki kontrolowanej	zgodnie z art. 197d ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania
wystąpienie otrzymują	1) Wójt Wierzchowa 2) a/a

W celu podniesienia efektywności pracy Gminy Wierzchowo w zakresie wspierania rodziny

zalecam:

- 1) zachować ciągłość w zatrudnianiu asystentów rodziny w celu zapewnienia wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-

- wychowawczych zgodnie z art. 176 pkt 3 lit. a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 2) przed nawiązaniem stosunku pracy weryfikować osoby pod kątem zamieszczenia ich danych w Rejestrze, zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym,
  - 3) prowadzić placówki wsparcia dziennego, o których mowa w art. 176 pkt 3 lit c ustawy oraz zapewnić w nich miejsca dla dzieci,
  - 4) sprawować kontrolę nad podmiotem organizującym pracę z rodziną zgodnie z art. 28 a ustawy.

W przypadku braku zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie realizacji zaleceń.

.....

Zespół inspektorów:

.....

.....

Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego

.....